

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih 30.6.2016
Sayı 1025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu ve 5275 Sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesiyle birlikte ilişkiide sunulmuştur. Gereğini Saygılarımızla arz ederiz.

Selina DOĞAN
İstanbul Milletvekili

Sibel ÖZDEMİR
İstanbul Milletvekili

En Doğan TÜRKMEN
Adana Milletvekili

Lale KARABIYIK
Bursa Milletvekili

Nurhayat ALTACA KAYISOĞLU
Bursa Milletvekili

Bihlun TAMAYGİL
İstanbul Milletvekili

Gülşay YEDEKCI
İstanbul Milletvekili

Burcu KÖKSAL
Afyonkarahisar Milletvekili

Gamze AKKUŞ ILGEZDI
İstanbul Milletvekili

Senal SARIHAN
Ankara Milletvekili

Candan YÜCEER
Tekirdağ Milletvekili

Tur YILDIZ BİÇER
Manisa Milletvekili

Gaye USLUER
Eskişehir Milletvekili

Özgür ÖZEL
Manisa Milletvekili

Av. Dr. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

Fatma KAPLAN HÜRRİYET
Kocaeli Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği			
Esas Komisyon	Adalet			
Tarih:	28 Temmuz 2016		E.No: 2/1311	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.
et	K	K.D	K.D	MM
TBMM BAŞKANI	İ			

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
01 Temmuz 2016
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
01 Temmuz 2016
No: 62116

GENEL GEREKÇE

Türkiye'nin en önemli gündemlerinden biri ve insan hakları ihlallerinin yaşandığı gerçeklik kadın cinayetleridir. Kadın cinayetleri, her geçen yıl arttığına verileriyle şahit olduğumuz ve durdurulması için derhal harekete geçilmesi gereken toplumsal bir sorundur.

2013 yılında 237, 2014 yılında 294 kadın, 2015 yılında 303 kadın öldürülmüştür. 2016 yılının ilk 60 gününde 61 kadının öldürülmesi ise, kadın cinayetlerinin artarak devam edeceğinin göstergesidir.

Kadınların büyük çoğunluğu boşanmak ya da ayrılmak istediği için, ekonomik, toplumsal, bedensel konuda kendi hayatına dair karar vermek istediği için, cinsel saldırıya direndiği için öldürülmektedir. Kadınlar hayata katılmak için adım attıklarında karşılığı ölüm olmaktadır. Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (*kamuoyunda bilinen ismiyle İstanbul Sözleşmesi*) "kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti" "**kadına kadın olmasından dolayı uygulanan ve kadınları orantısız biçimde etkileyen şiddet**" olarak tanımlamıştır.

Kadınlara toplumsal cinsiyete dayalı uygulanan bu şiddetin kendiliğinden çözülmeyeceği aşikardır. Kadın cinayetlerinin sürmesine sebebiyet veren esas eğilim bu şiddeti aklama eğilimi ve cezasızlık kültürüdür. Kadın cinayeti davalarında verilen, haksız tahrik indirimi ve takdiri indiriminin gerekçelendirilmeden uygulanması cezasızlık kültürüne elverişli bir ortam hazırlamakta ve aynı zamanda toplumsal vicdan ve adalet inancını derinden zedelemektedir. İndirimlerin devam ediyor oluşu, cinayet işlemeyi aklından geçiren erkeği rahatlatmaktadır ve tekrar tekrar kadına karşı şiddete ve kadın cinayetlerine yönelmektedir.

Kadınları öldüren sanıkların, indirimden faydalanabilmek için söyledikleri beyanlar, Türkiye'nin dört bir tarafındaki adliye salonlarında adeta ezberlenmiş bir ortak erkek bilinci olduğunu kanıtlamaktadır. Öldürülen kadınların ailelerinde, özellikle çocuklarında onulmaz yaralar açan, toplumsal vicdanı sorgulatan ve adalet duygusuna ve inanca zarar veren indirimlerin hangi koşullar altında uygulanıp uygulanmayacağına kanunlar kapsamında tespit edilmesi bu nedenle hayati ve toplumsal bir önem taşımaktadır. İstanbul Sözleşmesi'nin "**Taraflar, kültür, örf ve adet, gelenek, din veya sözde 'namus'un işbu Sözleşme kapsamındaki herhangi bir şiddet eylemi için mazeret oluşturmamasını sağlar**" yazılı maddesinde kadına yönelik şiddeti aklamamanın önünü kesmek noktasında Türkiye Cumhuriyeti'ne sorumluluk yüklemiştir.

Kadın cinayetlerinde Özgecan Aslan'ın ölümünün ardından dillendirilen idam, hadım etme gibi insan haklarına aykırı önerilerin önünü kapatacak olan, evrensel insan hakları ilkelerine uygun olarak indirimlerin hukuki metinler çerçevesinde düzenlenmesidir.

Türkiye Cumhuriyeti, çeşitli defalar, kadına yönelik açık ve öngörülebilir şiddeti engellemediği için Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) tarafından Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) pek çok maddesini ihlalden dolayı tazminata mahkum edilmiştir.

Kadın cinayetlerinde indirimlerin uygulanmaması için gerekli yasal düzenleme gereğine emsal olarak AİHM'in Nahide Opuz/Türkiye kararında "**AİHM bu bağlamda, kadınlara karşı yapılan ayrımcılığın tanımını ve kapsamını göz önüne alırken, ayrımcılığın içtihiadında belirlenen genel anlamına ek olarak, kadınlara yönelik şiddet hususunda daha spesifik olan kanuni belge hükümlerini ve uluslararası hukuki kurumların kararlarını göz önünde bulundurmalıdır.**" Tespitinde bulunmuştur.

AİHM, ayrıca "**AIHS'in 2/1 maddesinin ilk cümlesinin, devletin kasten veya kanun dışı adam öldürülmesinin engellenmesinin yanı sıra, kendi yargısına tabi kişilerin yaşamının korunması için gerekli tedbirleri almaya zorladığını hatırlatır (L.C.B./Birleşik Krallık, Raporlar 1998-III). Bu bağlamda, devletin temel görevi, kişi hayatına yönelik eylemleri caydırıcı somut bir ceza mevzuatı oluşturmak ve ihlalleri caydırmak, önlemek ve cezalandırmak için oluşturulan uygulama mekanizmasına dayanarak yaşam hakkını güvenceye almaktır. Bu hüküm ayrıca, belirli baş**

koşullarda devletlere, başkalarının suç unsuru teşkil eden tutumları nedeniyle yaşamı tehdit altında olan kişileri korumak üzere önleyici tedbirler almak yönünde pozitif bir yükümlülük de getirmektedir (bkz. Osman/İngiltere, 28 Ekim 1998, Raporlar 1998-VIII).” şeklinde değerlendirmelerde bulunmuştur.

Kadınlara yönelik özel olarak yapılacak bir hukuksal düzenleme, kadın erkek eşitliğini sağlamanın en temel yöntemidir. Kadınların yaşam hakkını korumak için özel olarak yapılacak bir yasal düzenlemenin ayrımcılık yaratmayacağını İstanbul Sözleşmesi *“Kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin önlenmesi ve kadınların korunması için gerekli olan özel tedbirler, işbu Sözleşme kapsamında ayrımcılık olarak kabul edilmeyecektir”* maddesiyle açıklığa kavuşturmuştur.

Kadınların yaşadığı en ağır ayrımcılık ile yaşam haklarının elinden alınmasını önleyebilmek için yasal düzenleme yapılması bu bağlamda Türkiye Cumhuriyeti için uluslararası bir yükümlülüktür. İstanbul Sözleşmesi

*“-gerektiğinde, kadınlara karşı ayrımcılığı, yaptırımların kullanılması yoluyla yasaklayarak;
- kadınlara yönelik ayrımcılık içeren kanunları ve uygulamaları yürürlükten kaldırarak;
Gerekli yasal veya diğer tedbirleri gecikmeksizin alır”*

maddesiyle bu gerekliliği açıkça belirtmiştir.

Türkiye son dönemde AIHM tarafından kadına yönelik şiddeti engellemediği ve yaşam hakkının garanti altına alınması ile ilgili AIHS maddesini ihlal ettiği için mahkum edildi. AIHM Selma Civek/Türkiye kararında;

*“eşi için ciddi bir tehdit oluşturduğuna dair ciddi kanıtlar ve şikayetler olmasına rağmen genç kadının yaşamının korunamamasında devletin suçlu olduğuna” ve
“genç kadının hayatının korunması konusunda etkili tedbirlerin zamanında alınmaması yüzünden Türkiye’nin insan hakları ihlalinde bulunduğunu”*

tespit etti.

AIHM, 22 Mart 2016’da verdiği M.G/Türkiye kararında da *“Türkiye’de soruşturma makamlarının ‘genel ve ayrımcı pasifliği’, kadınlara karşı şiddeti teşvik edici bir iklim oluşturmaktadır”* ifadesine yer verdi.

Türkiye’nin AIHS’nin Yaşam Hakkına ilişkin 2. Maddesini, İşkence Yasağına ilişkin 3. Maddesini ve Ayrımcılık Yasağına ilişkin 14. Maddesini ihlal ettiğine ilişkin AIHM kararları incelendiğinde devletin güvenlik güçlerinin kadına yönelik şiddeti engellemek ve önlemek için pasif kaldıkları, adli makamların soruşturma ve kovuşturma evrelerinde de kadına karşı şiddeti ve kadın cinayetlerini incelerken izledikleri tutumun ve verdikleri kararın kadına karşı ayrımcılığı ve eşitsizliği derinleştirerek, arttırdığı gözlemlenmektedir.

Evlenme teklifini kabul etmediği erkek tarafından öldürülen Hatice Kaçmaz’ın davasında mahkeme indirim gerekçesi olarak

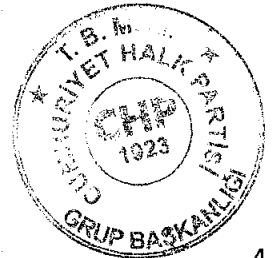
“...maktule ile ayrılmayı hiç aklından geçirmeyen, tersine maktule ile evlenmeyi arzulayan sanık, maktulenin evlenme isteğini bir türlü kabul etmemesi, ayrılma düşüncesini kendisine hissettirip açıklaması sonucu içindeki tutku derecesinde aşırı sevgiden kaynaklı duygusallığın etkisi ve ruh hali üzerinde yarattığı hiddetle yanına bıçak alarak maktule ile her zaman buluştukları parka gitmiş ve o hiddetin sonucu olarak maktuleye bıçak darbelerini vurmuştur.”

beyanında bulunmuştur. İlk derece mahkemesinin vermiş olduğu bu karar, AIHM kararlarında yapılan tespitleri doğrulayan, toplum vicdanını yaralayan, bir kadını öldürmeyi meşrulaştıran, erkekleri suça yönelten bir karardır.

Özgecan Aslan davasında ise savcılık makamı, anılan kadın cinayetinin toplum vicdanında açtığı derin sarsıntı nedeni ile sanıklara herhangi bir ceza indirimi uygulanmamasını talep etmiştir. Tarsus 1. Ağır Ceza Mahkemesi de bu talep uyarınca, sanıklara herhangi bir ceza indirimi uygulamayarak emsal bir karar vermiştir.

İstanbul Sözleşmesi'nden ve AİHM kararlarından hareketle, iç hukukta kadına yönelik şiddetle ilgili maddelerinin gözden geçirilip güncellenmesi hukuken zorunluluk haline gelmiştir. Sunulmakta olan Kanun Teklifi, Özgecan Aslan davasındaki gibi olumlu kararların, Türkiye Cumhuriyeti'nde öldürülen tüm kadınların davalarında uygulanmasını sağlamak amacı ile hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Türk Ceza Kanunu’nun 6. Maddesinde sıralanan Tanımlara, Türkiye Cumhuriyeti’nin taraf olduğu ve 2014 yılında yürürlüğe girerek iç hukukun parçası haline gelen ve kadına yönelik şiddetle ilgili kapsamlı düzenlemeleri içeren uluslararası Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi’nde (*kamuoyunda bilinen ismiyle İstanbul Sözleşmesi*) düzenlendiği şekilde **“Kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet”** tanımı eklenmektedir.

Bu tanım ile, İstanbul Sözleşmesi'nin etkin bir şekilde uygulanması için “kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet” saikinin içeriğinden anlaşılması ve bu saik ile işlenen suçlarda, indirimlerin uygulanmasının engellenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 2 - Takdiri indirim nedenlerinin sıralandığı Türk Ceza Kanunu’nun 62. Maddesinin 2. Fıkrasının tadili ile “**Kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet**” saiki ile işlenen suçlarda, takdiri indirimlerin uygulanmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Taktiri indirim nedenlerinin gerekçelendirilmesi de öngörülmektedir.

MADDE 3 - Kasten öldürme suçunun nitelikli hallerini içeren Türk Ceza Kanunu’nun 82. maddesine eklenen bend ile “**kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet**” saikinin de kasten öldürme suçunun nitelikli hal olarak kabul edilmesi ve ceza artırımının sağlanması amaçlanmıştır.

MADDE 4 - Kasten yaralama suçunun nitelikli hallerini içeren Türk Ceza Kanunu’nun 86. Maddesinin 3. fıkrasına eklenen bend ile “**kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet**” saikinin de kasten yaralama suçunun nitelikli hali olarak kabul edilmesi ve ceza artırımının sağlanması amaçlanmıştır.

MADDE 5 – Tehdit suçunun nitelikli hallerini içeren Türk Ceza Kanunu’nun 106. Maddesinin 2. fıkrasına eklenen bend ile “**kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet**” saikinin de tehdit suçunun nitelikli hali olarak kabul edilmesi ve ceza artırımının sağlanması amaçlanmıştır.

MADDE 6 – Kişi hürriyetinden yoksun kılma suçunun nitelikli hallerini içeren Türk Ceza Kanunu’nun 109. Maddesinin 3. fıkrasına eklenen bend ile “**kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet**” saikinin de kişi hürriyetinden yoksun kılma suçunun nitelikli hali olarak kabul edilmesi ve ceza artırımının sağlanması amaçlanmıştır.

MADDE 7 – Hükümlünün istemiyle infazın ertelenmesini düzenleyen Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 17. Maddesinin 6. fıkrasına eklenen bend ile **“kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet”** saiki ile işlenmiş olan suçların infaz ertelemenin kapsamı dışında tutulması ve hükümlünün cezasının tamamının infaz edilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 8 – Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazını düzenleyen Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 105/A Maddesinin 4. Fıkrasının tadili ile **“kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet”** saiki ile işlenmiş olan suçların denetimli serbestlik kapsamı dışında tutulması ve hükümlünün cezasının tamamının infaz edilmesi amaçlanmıştır.

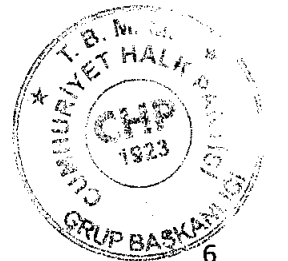
MADDE 9 – Koşullu salıverilme düzenleyen Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 107. Maddesine 4A Fıkrası eklenerek **“kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet”** saiki ile işlenmiş olan suçların koşullu salıverilmesinin düzenlenmesi amaçlanmıştır.

MADDE 10 – Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un Geçici Madde 3', 4. Fıkranın eklenmesi ile **“kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet”** saiki ile işlenmiş olan suçlarda bu maddedeki düzenlemelerin uygulanmaması amaçlanmıştır.

MADDE 11 – Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un Geçici Madde 4'e, 2. Fıkranın eklenmesi ile **“kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet”** saiki ile işlenmiş olan suçlarda bu maddedeki düzenlemelerin uygulanmaması amaçlanmıştır.

MADDE 12- Yürürlük maddesidir.

MADDE 13 - Yürütme maddesidir.

TÜRK CEZA KANUNUNDA VE CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 –Türk Ceza Kanunu’nun 6. maddesinin 1. Fıkrasında, (j) Bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bend eklenmiştir.

k) 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ve Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi uyarınca "Kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet" deyiminden kadına kadın olmasından dolayı uygulanan ve kadınları orantısız biçimde etkileyen şiddet

MADDE 2 – Türk Ceza Kanunu’nun 62. Maddesi’nin 2. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(2) Kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet saikiyle işlenen suçlarda takdiri indirim nedenleri uygulanmaz. Takdiri indirim nedeni olarak, failin geçmişi, sosyal ilişkileri, fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları, cezanın failin geleceği üzerindeki olası etkileri gibi hususlar göz önünde bulundurulabilir. Takdiri indirim nedenleri ve gerekçeleri kararda gösterilir.

MADDE 3 –Türk Ceza Kanunu’nun 12. Maddesinin 1. Fıkrasında, (k) Bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bend eklenmiştir.

l) Kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet saikiyle,

MADDE 4 –Türk Ceza Kanunu’nun 86. Maddesinin, 3. Fıkrasında, (e) Bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bend eklenmiştir.

f) Kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet saikiyle,

MADDE 5 –Türk Ceza Kanunu’nun 106. Maddesinin 2. Fıkrasında, (d) Bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bend eklenmiştir.

e) Kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet saikiyle,

MADDE 6 –Türk Ceza Kanunu’nun 109. Maddesinin 3. Fıkrasında, (f) Bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bend eklenmiştir.

g) Kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet saikiyle,

MADDE 7 – Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 17. Maddesinin 6. Fıkrasında, (c) Bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bend eklenmiştir.

d) Kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet saikiyle işlenmiş suçlardan mahkum olanlar

MADDE 8 – Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 105/A. Maddesinin 4. Fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir

(4) Adli para cezasının ödenmemesi nedeniyle, cezası hapse çevrilen hükümlüler ve kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet saiki ile işlenen suçlardan mahkûm olanlar yukarıdaki fıkralardaki infaz usulünden yararlanamazlar.

MADDE 9 – Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 107. Maddesine 4/A Fıkrası eklenmiştir.

(4/A) Kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet saiki ile işlenen suçtan dolayı mahkûmiyet

hâlinde; ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar otuzaltı yılını, müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar otuz yılını, süreli hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar cezalarının dörtte üçünü infaz kurumunda çektikleri takdirde, koşullu salıverilmeden yararlanabilirler. Ancak, bu süreler;

- a) Birden fazla ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına veya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile müebbet hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde kırk,
- b) Birden fazla müebbet hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde otuzdört,
- c) Bir ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla kırk,
- d) Bir müebbet hapis cezası ile süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla otuzdört,
- e) Birden fazla süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla otuziki,

Yıldır.

MADDE 10 – Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un Geçici Madde 3’e, 4. Fıkra eklenmiştir.

(4) Kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet saiki ile işlenen suçlardan mahkûmiyet halinde bu madde uygulanmaz.

MADDE 11 – Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un Geçici Madde 4’e, 2. Fıkra eklenmiştir.

2) Kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet saiki ile işlenen suçlardan mahkûmiyet halinde bu madde uygulanmaz.

MADDE 12 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 13 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

